

QUÆSTIO MEDICA,

12-

*QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis
undecimâ Decembris 1721.*

M. JACOBO - PHILIPPO DAVIER DE BREVILLE,
DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An deceptoria in morbis, hæmorrhoscopia?

1

MIR A sanè & stupenda quorumvis animalium compages. Nam quid in eâ non emirabitur sapiens? An concinnum & elegantem innumerabilium, quibus constant, tubulorum contextum? An perfectam & singularem viscerum structuram? An denique indeprehensum & inextricabilem functionum modum? Ut exquisita arte, sapientiæ consilio, partes illorum fabrefactæ, oculi, aures, cerebrum, musculi, glandulæ, cor, pulmones, diaphragma, larinx, manus, alæ, vesicæ ad natandum, membranæ pellucidæ, animalium quorundam oculis, instar conspicillorum obductæ, aliaque sensus & mortis organa? De liquidis, totam corporum mollem irrorantibus, quid interrogas? Quanta hinc luxurie ludit natura? Ex quibuslibet edulis, colore, sapore, odoreque plurimum diversis, lacteum elicit cremorem, mox mox in laticem purpureum convertendum; ex quo deinceps flavos, limpidos, virides centefve liquores depromat. Quibus in efformandis tam artificiosa, ut ejus solerteriam nulla ars, nulla manus, nemo opifex consequi possit indagando, nedum imitando. At enim hæc omnia universi hujus aspectabilis miracula, in Chaos antiquum relaberentur, & velut mortua laterent, nisi beato luminis ore discriminarentur. Lucem igitur rerum omnium esse pulcherrimam, & Macrocosmi animam, quis inficiabitur? Hac nihil melius, nihil optabilius mortalibus ægris, munere Dei concessum. Hujus quidem diversa phænomena, non secus ac motus reciprocus, quo maria alta tumescunt, rufusque in se ipsa recidunt, in hunc usque diem Philosophos exercerunt labore improbo; qua tu repetenda intelligas (sicut & rerum omnium variis colores) tanquam merum accidentis, tum ex diversis radiorum luminis proprietatis, tum ex variante molecularium, quibus componuntur, dispositione, quâ illæ, hoc vel illud genus radiorum, copiosiss, quâm aliud reflectunt.

A

CONSTAT lumen partibus tum successivis , tum contemporaneis , & reflexionem , refractionem pati aptis . Primum liquet ex eo quod in uno eodemque loco , id luminis , quod uno momento accidit , intercipere licet ; & quod momento proximè sequenti advenit , permettere ut transeat : tum lumen uno eodemque tempore , in quo liber loco intercipere licet , & quovis alio loco permettere ut transeat . Ea autem luminis pars , quæ intercipitur , non potest eadem esse , atque ista , quam transire permittas . Reflexio luminis est dispositio ea , quæ radii ita comparati sunt , ut in quocumque medium inciderint , ab ejusdem superficie , in idem rursus , unde prædicti sunt , medium reflectantur . Refractio verò dispositio ea , quæ radii comparati sunt , ut in transfeatur , ex uno medio translucido , in aliud refringantur , seu de viâ deflectantur . Jam verò innumeris experimentis , lumen Solis diversis constare radiis , aie invicem dissociabilibus , proprio suoque seorsim , nullis reflexionibus aut refractionibus mutabili colore , rubro videlicet , flavo , viridi , violaceo , cæruleo egaudentibus . Cave tamen putes philosophicè & propriè luminis radios , dici coloratos ; sed tantum secundum vulgus . Neque enim , propriè loquendo , sunt colorati , in eis nihil aliud est , nisi potentia quædam seu dispositio , quæ ita comparati sunt , ut sensum hujus vel illius coloris in nobis excitent . Quemadmodum enim sonus in campana aut chorda musica , aut quovis alio corpore sonante , nihil aliud est , nisi motus quidam tremulus , & in aëre nihil aliud , nisi motus iste à corpore sonante propagatus ; in sensorio autem , motus sensus istius sub formâ soni : sic colores in rebus quidem objectis , nihil aliud sunt nisi dispositio , quæ illæ , hoc vel illud genus radiorum copiosissimæ , quæ aliud reflectunt ; & in radios nihil aliud , nisi dispositio , quæ illi hunc vel illum motum ad sensorium transmitunt : in sensorio autem sensus motuum istorum , sub forma colorum .

III.

SANGUINIS liquor à corde , ad universam corporis peripheriam , motu propellitur irrequieto , variisque in locis , per aptata incernicula , secretis seccernendis , ad cor revehitur , simili modo usque distribuendus . Dum propriis defertur canaliculis & calet , homogeneus appetat omnino ; luci verò & aeri expositus , diversas promit figuræ . Haec gravem in errorem antiquos deduxeré . Dum enim , in quaternario humorum figura stabiliendo toti sunt , aquam cruentum supernatantem , utpote flavam & subpallidam , pro bile flava , sedimen circa fundum ponderosius & nigrus pro bile atra , partem cruentum rubicundiorem , pro vero sanguine , cuius fibras albicantes , quæ præcipue , ex incisa sphænâ in tepidâ , telis araneæ similes apparent , pro pituitâ , habuere . Sed exolevit omnino celebris illa de quaternione humorum cantilena . Sæculo hoc oculatiori , ut unicum chylum , ex transmutatione alimentorum formalis , nequaquam autem sola heterogeneorum appositione , sic ex chylo , unicum sanguinem agnoscimus . At enim , in extravenato sanguine , cernuntur quandoque duo vel tres vel plures liquores . Esto ; sed tunc ad corruptionem disponitur & properat . Dumi enim integer vita venis & arteriis continetur , nullas partes disparatas & heterogeneas prodit . Humorum ergo diversitas , in sanguine , filia mortis . Sic in lacte , non nisi validâ agitatione , sero-

3

se & caseosæ partes à butyrateis, coagulo vero injecto, aut acido li-
quore, serosa à ceteris distinguntur. Ex diversis quoque coloribus,
diversos in sanguine humores mitte expisciari. Plurimorum accidentium
sunt factus. Multifariam enim, mirisque modis variat sanguis, tum pro
differentia vulneris, tum pro discrimine mediorum, quæ saliendo,
trajicit & permeat; tum pro diversâ vasorum, quibus excipitur, aper-
turâ, latitudine, & profunditate; tum pro eorum appropinuatione
& discretione, tum denique semper pro variante ambientis naturâ. Id
ipsum cuiuslibet experiri facillimum. Si namque cruentum, recentem &
liquidum, in duas scutellas suscepis, quarum unam, in aquâ frigidâ,
natandam exponas, alteram vero priori æqualem, tempore lento diu-
tiis detinas, hæc plurimum atri cruentis, ostendet, illa vero nequa-
quam.

IV.

NEQUE hæc & similia, sanguinis haruspicinam exercentem
expertum esse sufficit. Sciat insuper opera pretium est, unius
cujsusque sanguinem, pro intimâ particularum, quibus constat, mole,
figurâ, cubicâ, quadratâ, ovali, conicâ, pyramidalî, sphæricâ, aliis-
que sexcentis, proque diverso illorum connubio; frontis, oculorum,
vultusque ferè ad instar, in infinitum variare. Sic habet sanguis deter-
minatam crasm ex molecularum, liquorem ejus constituentium, mi-
stione, saliunque harmonia & proportione natam, unicuique anima-
lium speciei, & in specie humana, unicuique individuo propriam, &
de generationis primordiis exurgentem. Hinc singulares unicuique do-
tes & proprietates. Hinc consistentiae, colorum, ceterarumque appar-
tentium qualitatum disserimen, omnibus licet sanis existentibus. Si
namque ducentorum rusticorum, æque validorum & sanorum, unico
mane sanguinem à venâ tufâ, emissum inspexeris; colorum aspectu,
fundorūque diversitatibus, certè plurimum insignis videbitur; in uno
enim sanguis gelatinam nigrum & coctam forsan referet; in alio sub-
viridi liquore conspersam leviter & commixtam. Alius per totum
aquosus, alias mucosus erit. Quidam in fundo, alias in summitate,
magis rutilus. Alteri supernatabit aqua, clara, pallida, huic subflava,
alteri subviridis; alteri in medio interclusa latebit; alteri denique nuli-
libi reperibilis. Crux alius, punctatim maculosus videbitur, alius ex
rubore pallidus, alias vero, in atrum, puniceumve colorem, pro-
pendulus. Equis inde, hunc, vel illum rusticum morbo, mortive vi-
ciniorem audebit asserere? Multos enim, vidit *Ballonius*, quibus nun-
quam nisi impurus, ad aspectum, detrahebatur sanguis, multò vivi-
diiores longevioresque illis, quibus non nisi purus, ex tabula judicio-
rum, demptus erat. Nonne! in morbillis variolis, febribus malignis,
quin & pele ipso, ex omnium consensu, maximè, si unquam alias,
sanguis censi corrupsus? Nonne etiam in hisce morbis rutilus
magis & coccineus saxe sœpius extrahitur? Evolvas scriptorum obser-
vations, ad tedium usque repieres, non æque facilè, & tam audacter,
de sanguine ferendum judicium. Multis quippe ὑποχλωροις, pallidis,
& ferè virentibus, cum alioquin judicassem, sanguinem colori non ab-
sabilem futurum; laudabilem tamen detracitum, plurimis impurissimum
semper extractum, quibus tamen mortuis, & secessis, partes omnes integræ
& sanae sunt repertæ. Aliis contra semper purus visus est, quibus ta-
men pulmones, aliaque viscera putrida sunt adinventa.

QUANTA igitur, miser sanguinis haruspex, laborat in charybdi ! quanta, in fraudulenta ejus jactantia, vanitas ! quantus dolor ! Quantum inane ! Hic enim gloriabundus cœroris inspecto, humoris peccantis, atque superabundantis nomen, proprietates, tum hominis illius mores, complexionem, temperamentum, inclinationem, morbi latentis speciem, magnitudinem, exitum, atque insuper mortis genus, imò & fortunatum dependentiam, velut ex sacra tripode, arcuato supercilio, prædicere satagit. Quisquis autem humorum, in tabulâ hemorrhoscopiae, peccaverit, capitis diminutione illicè proscribitur infelix, mox, per infamem fecillum profligandus & deturbandus. Suorum enim humorum, hariolator ille, peculiares habet satellites, qui vinctos singulos & putrefactos, ad voluntatis imperium & lubitum educant. Quæ, cùm ne ulla quidem veritatis chlamyde obvolvi videantur, agyratas, medicastros, barbitonfiores, mulierculas, scurrasque vagos deceat effutire. Ab horum enim ore pavida fugit veritas ; fraudisque mancipia facti, crumenas ægrorum inhiant, illosque, multis simulationum involucris testi ; sic circumvenire student, ut cùm maximè fallunt, boni & obsequiosi videantur. Nobiliores autem Medici animos erigant, nec toti sint in ipsis curarum fôrdibus, nec in his, totum medendi cardinem & rhombum versari, potent. Præceptorum divini senis memores, teneant naturas morborum esse Medicatrices, iisque idè auscultandum usque, nequaquam autem tabule judiciorum, de sanguine è venis emisso. Hinc enim impostoribus ansa porrigitur ; per assumpta tabefactiva, sub specioso purgationis humorum nocivorum titulo, cœrom ægrorum, putrilaginis larva, exhauriendi.

Ergo deceptoria, in morbis, hemorrhoscopia.

Domini Doctores Disputaturi.

<i>M. Joan. Bapt. Faustus Alliot de Mussy.</i>	<i>M. Petrus Afforty.</i>	<i>M. Petrus le Tonnelier.</i>
<i>M. Joan. Matthaus le Bert.</i>	<i>Me Claud. Antonius Renard.</i>	<i>M. Nicolaus Andry, Professor Regius.</i>
<i>M. Nicolaus le Tellier.</i>	<i>M. Franciscus Bailly.</i>	<i>M. Philippus Hecquet, antiquus Facultatis Decanus.</i>

Proponebat Parisis DAVID VASSE, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1721. à sextâ ad meridiem.